

Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου: «Σχολείο, Οικογένεια και Κοινότητα: Συνεργασία, Προκλήσεις, Δυσκολίες και Προοπτικές»

Τόμ. 1, Αρ. 1 (2024)

Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου: «Σχολείο, Οικογένεια και Κοινότητα: Συνεργασία, Προκλήσεις, Δυσκολίες και Προοπτικές»

2^ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο

“Σχολείο, Οικογένεια και Κοινότητα:
Συνεργασία, Προκλήσεις,
Δυσκολίες και Προοπτικές”

Πρακτικά Συνεδρίου

29-30 Νοεμβρίου 2024
Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Διοργάνωση

Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Υπό την αιγίδα
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Σε συνεργασία με

Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής
Τμήμα Ψυχολογίας, Π.Τ.Δ.Ε., Τ.Ε.Φ.Α.Α.
Εργαστήριο Ψυχολογίας και Εκπαίδευσης
του Παιδίου - ΨΥΧΗ (Τ.Ε.Π.Α.Ε.)
Περιφερειακή Δίπλη Α/θμιας & Β/θμιας
Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας

ISBN: 978-618-82743-3-4

Σχέδιο Δράσης στο Νηπιαγωγείο. Εμείς και εσείς
μαζί θα φέρουμε την αλλαγή.

Κυριακή Μιχαλάρου

doi: [10.12681/pansynschool.7490](https://doi.org/10.12681/pansynschool.7490)

Σχέδιο Δράσης στο Νηπιαγωγείο. Εμείς και εσείς μαζί θα φέρουμε την αλλαγή.

Μιχαλάρου Κυριακή

Εκπαιδευτικός ΠΕ60, Πρωτοβάθμια Ανατολικής Θεσσαλονίκης
kiriakimirou@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία περιγράφει το σχέδιο δράσης σε Νηπιαγωγείο των Νέων Μουδανιών Χαλκιδικής κατά το σχολικό έτος 2022-2023 αναφορικά με τον άξονα των σχέσεων σχολείου και οικογένειας. Έχοντας ενεργοποιήσει τη συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητες του σχολείου μέσω του προηγούμενου σχεδίου δράσης, του σχολικού έτους 2021-2022, βελτιώνοντας και ενδυναμώνοντας τις σχέσεις μεταξύ σχολείου και οικογένειας, θεωρήθηκε απαραίτητη η ενίσχυση της συνεργασίας οικογένειας και σχολείου, λόγω και των νέων παιδιών και γονέων, συμπεριλαμβανομένης αυτή τη φορά και της οικολογικής προοπτικής για την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση μικρών και μεγάλων. Παράλληλα, προάγοντας τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και την προστασία του περιβάλλοντος θα διαμορφωνόταν το πλαίσιο για ένα οικολογικό σχολείο αλλά και σπίτι. Ακολουθώντας τα στάδια στρατηγικού σχεδιασμού όπως αυτά δίνονται από το ΙΕΠ, εκπαιδευτικοί, μαθητές και γονείς επικοινωνήσαν και συνεργάστηκαν μέσω οργανωμένων και αναδυόμενων δράσεων ευαισθητοποίησης, βασισμένων στις αρχές της Περιβαλλοντικής και Αειφορικής Εκπαίδευσης. Για τη συμμετοχή σε έρευνες, συνεργατικές δράσεις και πειράματα χρησιμοποιήθηκαν εργαλεία web 2.0. Με την ολοκλήρωση των δράσεων, οι γονείς ένιωσαν κοινωνοί της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συμμετέχοντας σε σημαντικές εκφάνσεις της σχολικής ζωής και οι σχέσεις γονέων – εκπαιδευτικών ενδυναμώθηκαν. Τα παιδιά αποκόμισαν τα μέγιστα δυνατά οφέλη διότι η αμφίδρομη σχέση σχολείου – οικογένειας τους παρείχε ένα αίσθημα συνέχειας και ασφάλειας.

Λέξεις κλειδιά: Σχολείο, οικογένεια, συνεργασία, οικολογική συνείδηση

1. Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια, όλο και περισσότερο η γονεϊκή εμπλοκή θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη συνεργατικών σχέσεων σχολείου– οικογένειας και σημαντικός παράγοντας για την ακαδημαϊκή επιτυχία των παιδιών, ενώ παράλληλα αναδεικνύεται ως σημαντικό αντίδοτο για τα προβλήματα που παρουσιάζονται στο σχολείο (Fan & Chen, 2001). Σχολείο και οικογένεια, δύο θεσμοί, που έχουν την ευθύνη και την εποπτεία, τα παιδιά να ενταχθούν ομαλά στην κοινωνία (Mühlbauer, 1990). Η συνεργασία

αυτή θα πρέπει να αποτελεί αμοιβαία δέσμευση και να χαρακτηρίζεται από αμοιβαίο σεβασμό και εμπιστοσύνη, ώστε να αποφεύγονται ή και να ξεπερνιούνται τυχόν συγκρούσεις, ώστε η αλληλεπίδρασή τους να είναι αποτελεσματική (Stepanek, 1998).

Τα τελευταία χρόνια, το ενδιαφέρον για την περιβαλλοντική εκπαίδευση στον τομέα της προσχολικής ηλικίας έχει αυξηθεί σημαντικά. Η Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία (ΕΠΑ) παρουσιάζεται ως μια παιδαγωγική διαδικασία με μετασχηματιστικό χαρακτήρα, που επιδιώκει να καθιερώσει ένα νέο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Η ενσωμάτωση των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι οποίοι εγκρίθηκαν από τη 70ή Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ τον Σεπτέμβριο του 2015, με στόχο να επιτευχθούν έως το 2030, τοποθετεί τους μαθητές στο επίκεντρο των αλλαγών. Αυτή η εκπαίδευση προωθεί τη δημιουργία μιας αειφορικής κοινωνίας, βασισμένη σε αρχές όπως ο σεβασμός και η φροντίδα για τους ανθρώπους και τη φύση, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η προστασία της ζωής και της βιοποικιλότητας, η μείωση της χρήσης μη ανανεώσιμων πόρων και η αλλαγή στάσεων και αξιών (Δασκολιά, Κέκερη & Τσεβρένη, 2020).

Το σημερινό σχολείο στοχεύει να εκπαιδεύσει όλους τους μαθητές, από τη σχολική ηλικία έως τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με σκοπό την προώθηση μιας νέας περιβαλλοντικής συνείδησης. Μέσω της απόκτησης γνώσεων και της ανάπτυξης δεξιοτήτων, αξιών, στάσεων και συμπεριφορών, οι μαθητές ενθαρρύνονται να υιοθετήσουν πρακτικές που προάγουν τη συνετή διαχείριση των φυσικών πόρων, με στόχο τη δημιουργία μιας κοινωνίας που βασίζεται στη βιωσιμότητα και στην ευημερία του ατόμου.

Η συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας, μέσω της ενεργής συμμετοχής των γονέων, μπορεί να αποτελέσει καταλύτη αλλαγής, προάγοντας τον πολιτισμό, τα ήθη, τις αξίες και τις δράσεις των πολιτών. Με αυτόν τον τρόπο, συμβάλλει στην προώθηση και την υλοποίηση της αειφόρου ανάπτυξης, κατευθύνοντας την κοινωνία προς ένα πιο βιώσιμο μέλλον.

Για το λόγο αυτό, ως αντικειμενικός σκοπός του ετήσιου προγραμματισμού εκπαιδευτικού έργου στο Νηπιαγωγείο Νέων Μουδανιών για το σχολικό έτος 2022-2023 τέθηκε η βελτίωση της ποιότητας της επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας, συμπεριλαμβανομένης της οικολογικής προοπτικής για την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση μικρών και μεγάλων για ένα οικολογικό σχολείο αλλά και σπίτι.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για το συγκεκριμένο σχέδιο δράσης στηρίχθηκε στα στάδια του στρατηγικού σχεδιασμού, εναρμονίζοντας τις εκπαιδευτικές δράσεις με τους στόχους και το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών για το Νηπιαγωγείο.

2. Σχεδιασμός

Κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου, λαμβάνοντας υπόψη το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της σχολικής μονάδας, καθώς και τις ευκαιρίες και απειλές που προκύπτουν από το περιβάλλον της, πραγματοποιήθηκε ανάλυση SWOT (Αβραμίδης & Νικολαΐδου, 2017). Μέσα από ένα κοινό όραμα, καθορίστηκαν οι στρατηγικοί στόχοι και επιδιώξεις, οι

οποίοι επικεντρώθηκαν στη βελτίωση της εκπαιδευτικής εμπειρίας των παιδιών μέσω της συνεργασίας γονέων και εκπαιδευτικών, με σκοπό την ενδυνάμωση των μαθητών και την καλλιέργεια της περιβαλλοντικής τους ευαισθησίας. Η συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ενίσχυση της εκπαιδευτικής εμπειρίας (Γκίμπρη & Παπαδόπουλος, 2020).

Συνοπτικά, οι κύριες επιδιώξεις περιλαμβάνουν:

1. Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών: Ενίσχυση της συνεργασίας για την προώθηση της εκπαιδευτικής εμπειρίας των παιδιών, μέσα και έξω από το σχολείο καθώς η ενεργή συμμετοχή των γονέων στη σχολική κοινότητα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την αποτελεσματική λειτουργία της (Καρδαρά, 2021).
2. Αξία της εκπαίδευσης: Μετάδοση ενός ισχυρού και συνεχούς μηνύματος από τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς ότι η εκπαίδευση είναι πολύτιμη και σημαντική.
3. Προσφορά: Ενθάρρυνση των γονέων να προσφέρουν εθελοντικά για την υποστήριξη των μαθητών και του σχολείου καθώς η ανάπτυξη συνεργασιών σχολείου-οικογένειας συμβάλλει στη βελτίωση των μαθησιακών και κοινωνικών επιδόσεων των μαθητών (Epstein, 2011).
4. Ενίσχυση του ρόλου των γονέων: Ενίσχυση της συμβολής των γονέων προς την υποστήριξη, συμπλήρωση και επέκταση των στόχων του σχολείου.
5. Επέκταση της μάθησης στο σπίτι: Ενθάρρυνση των γονέων να προωθήσουν τη μάθηση των παιδιών και εκτός σχολικού πλαισίου.
6. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση: Δημιουργία προϋποθέσεων στο σχολικό περιβάλλον για την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης και ευαισθητοποίηση των μαθητών.
7. Ενημερωμένοι πολίτες και δράση: Ευαισθητοποίηση των μαθητών για τις προκλήσεις της αειφόρου ανάπτυξης και ενθάρρυνση τους να αναλάβουν δράση για την κλιματική αλλαγή και τη βιωσιμότητα, προκειμένου να επηρεάσουν θετικά την κοινότητά τους και τον κόσμο.
8. Ισχυρή περιβαλλοντική συνείδηση: Στόχος είναι η διαμόρφωση μιας ισχυρής περιβαλλοντικής συνείδησης στους μαθητές.

Επιπλέον, σχεδιάστηκε το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των δράσεων, καθορίστηκαν οι πόροι, τα μέσα και τα ερευνητικά εργαλεία που επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν και αποτελούν την αξιοποίηση σύγχρονης τεχνολογίας, την στρατηγική ανάλυση SWOT, τα ερωτηματολόγια και την συνεργασία με τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου και τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Χαλκιδικής.

Ως κριτήρια επιτυχίας της Δράσης καθορίστηκαν η ενεργός συμμετοχή των εμπλεκόμενων με τη σχολική μονάδα, γονέων και συλλόγων, η διάθεση για συνεργασία και για βελτίωση από όλους τους ανωτέρω εμπλεκόμενους με τη σχολική μονάδα και η ανάπτυξη πρωτοβουλιών. Αξιολόγηση της Δράσης αποφασίστηκε να γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής της με μηνιαίες συναντήσεις δια ζώσης ή εξ αποστάσεως, αναζήτηση πληροφοριών μέσω ερωτηματολογίων και τηρώντας ημερολόγιο ομάδας δράσης.

3. Υλοποίηση Δράσης

Το σχέδιο δράσης υλοποιήθηκε σε δύο φάσεις, δίνοντας έμφαση στην ενεργή συμμετοχή τόσο των παιδιών όσο και των γονέων.

- Α' Φάση: Ενίσχυση της Συνεργασίας Γονέων και Εκπαιδευτικών

Στην πρώτη φάση, οι εκπαιδευτικοί συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με τη συνεργασία που θα επιθυμούσαν να έχουν με τους γονείς. Αντίστοιχα, οι μαθητές συμμετείχαν μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας Jamboard. Στην πρώτη συνάντηση με τους γονείς, συζητήθηκαν καθημερινά ζητήματα του νηπιαγωγείου και η σημασία της ανάπτυξης οικολογικής συνείδησης από μικρή ηλικία. Οι γονείς ενημερώθηκαν για την συμμετοχή του νηπιαγωγείου στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα eTwinning «Rent to save the planet», στη δράση "Ταπερίστας", στο Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Οικολογικά Σχολεία και στο Εκπαιδευτικό Δίκτυο Δράσης: «Φυτεύω και Υιοθετώ ένα δέντρο, δίνω ανάσα στη γη». Όλα είχαν σαν στόχο να βοηθήσουν τα παιδιά να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ φυσικού περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής και να τα ευαισθητοποιήσουν ώστε να κατανοήσουν ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι υπόθεση όλων μας. Το όραμά μας ήταν να συνεργαστούμε για να αλλάξουμε τη συμπεριφορά των μαθητών, της οικογένειας, να ενθαρρύνουμε την εθελοντική συμμετοχή στις δράσεις προσφοράς για να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο ενεργούμε αν θέλουμε να εξασφαλίσουμε τη βιωσιμότητα του πλανήτη μας όσο είναι ακόμη καιρός.

Για τη βελτίωση της επικοινωνίας μας, ορίσαμε την ιστοσελίδα του νηπιαγωγείου μας ως κύριο μέσο ενημέρωσης των γονέων. Επίσης, διαμοιράσαμε στους γονείς ένα ερωτηματολόγιο για τη διερεύνηση των θεμάτων που τους απασχολούν, ώστε να οργανώσουμε επιμορφωτικά σεμινάρια μέσω της Σχολής Γονέων.

- Β' Φάση: Υλοποίηση Δράσεων και Συνεργασία Γονέων

Στη δεύτερη φάση, οι γονείς συμμετείχαν ενεργά στις δράσεις: Ανακύκλωση, κομποστοποίηση, μείωση του οικολογικού αποτυπώματος, δενδροφυτεία, κλιματική αλλαγή, 3R, λιγότερα σκουπίδια, βιωσιμότητα τροφίμων και υγιεινά τρόφιμα, δημιουργία σχολικού κήπου, ελαχιστοποίηση του αποτυπώματος άνθρακα, πράσινη μεταφορά. Συγκεκριμένα :

- Καθημερινή ανακύκλωση: Τα παιδιά και οι γονείς έφερναν ανακυκλώσιμα υλικά από το σπίτι, τα οποία τοποθετούνταν σε ειδικό κάδο στο σχολείο.
- Συλλογή καπακιών και ανακύκλωση μπαταριών.
- Κομποστοποίηση: Δύο γονείς κατασκεύασαν έναν αυτοσχέδιο κομποστοποιητή, όπου καθημερινά μαζεύαμε υλικά που έφερναν τα παιδιά από το σπίτι τους.
- Πράσινος τρόπος ζωής: Οι γονείς ενθάρρυναν τα παιδιά να τρώνε σπιτικό πρωινό, συμμετείχαν σε δράσεις μείωσης της χρήσης πλαστικού και ανακύκλωσης και κάθε Παρασκευή πήγαιναν στο σχολείο με ποδήλατο ή πατίνι για να μειώσουμε τη μόλυνση του περιβάλλοντος.

- ο Φύτευση δέντρων και λαχανικών: Συμμετείχαμε στο πρόγραμμα "Φυτεύω και Υιοθετώ Ένα Δέντρο" και δημιουργήσαμε λαχανόκηπο, ενώ οι γονείς και τα παιδιά φυτεύαν μαζί λουλούδια και δέντρα στην αυλή του σχολείου.
- ο Επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση υλικών: Με την καθοδήγηση των γονέων, φτιάξαμε ανακυκλωμένο χαρτί, παλαιά παιχνίδια δόθηκαν σε παιδιά μέσω προγραμμάτων κοινωνικής βοήθειας, ενώ φτιάξαμε χειροποίητες κατασκευές, όπως γλάστρες, από υλικά που είχαμε ήδη στο σπίτι.

Μετά από κάθε δράση, οι εκπαιδευτικοί συζητούσαν μεταξύ τους, αναλύοντας τις θετικές πτυχές και τα σημεία βελτίωσης για τον επανασχεδιασμό των επόμενων δραστηριοτήτων. Παράλληλα, οι γονείς και τα παιδιά συμμετείχαν σε ερωτηματολόγια ανατροφοδότησης, προκειμένου να αξιολογηθεί η επιτυχία των δράσεων και η θετική αλλαγή στη σχολική ζωή.

Κατά τη διάρκεια του έργου τα παιδιά πρότειναν τρόπους προστασίας του περιβάλλοντος και καλύτερης ποιότητας ζωής, μοιράστηκαν τις ιδέες και συνεργάστηκαν με τους γονείς τους, φύτεψαν δέντρα και λουλούδια, δημιούργησαν σχολικούς κήπους, πρότειναν τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας και ένιωσαν τη χαρά της δημιουργίας.

Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, γονέων και μαθητών βοήθησε σημαντικά στην καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης και στην εφαρμογή πρακτικών, φιλικών προς το περιβάλλον, τόσο στο σχολείο όσο και στο σπίτι, δημιουργώντας ένα ισχυρό παράδειγμα για τη μελλοντική τους συμπεριφορά..

Ολοκληρώνοντας, διαμοιράσαμε ερωτηματολόγιο σχετικό με την αποτίμηση των δράσεων συνεργασίας σχολείου- οικογένειας στους γονείς, από όπου δόθηκαν και τα αποτελέσματα των δράσεων μας.

4.Αποτίμηση της Δράσης

Ο αρχικός σχεδιασμός της δράσης βασίστηκε σε μια προσεκτική ανάλυση των στόχων και των ενεργειών, λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές ευκαιρίες και απειλές τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό περιβάλλον του νηπιαγωγείου. Η ανάλυση αυτή μας επέτρεψε να κατανοήσουμε με σαφήνεια την παρούσα κατάσταση και να διαμορφώσουμε ένα ξεκάθαρο όραμα και στόχο για τη δράση (σύμφωνα με τα δεδομένα του σχολείου).

Λόγω του προσεκτικού αυτού σχεδιασμού, δεν χρειάστηκε να γίνουν αλλαγές ή να παρεκκλίνουμε από τον αρχικό μας προγραμματισμό. Στον σχεδιασμό είχαν ήδη ενσωματωθεί τα δυνατά και αδύνατα σημεία της σχολικής μονάδας, η εμπειρία που αποκομίσαμε από την προηγούμενη σχολική χρονιά, καθώς και η θετική στάση και υποστήριξη των γονέων.

4.1. Αποτελέσματα της Δράσης

Ιδανικά θα θέλαμε να συμμετέχουν όλοι οι γονείς σε όλες τις δράσεις του σχολείου. Να υπάρχει άφογη συνεργασία μεταξύ των γονέων, των παιδιών και μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Κάτι τέτοιο δεν είναι απόλυτα εφικτό. Καταφέραμε όμως να επιτύχουμε τη συμμετοχή της πλειοψηφίας, κάτι περισσότερο από τα 2/3. Κάτι που είχαμε προβλέψει κίολας κατά το σχεδιασμό και τα κριτήρια επιτυχίας που είχαμε θέσει ήταν η συμμετοχή

των 2/3 των γονέων, η καλή διάθεση και το ενδιαφέρον για την σχολική ζωή και η υποστήριξη των παιδιών τους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου για την αξιολόγηση-ανατροφοδότηση του σχεδίου μας, η πλειοψηφία των γονέων επισκεπτόταν την ιστοσελίδα του σχολείου για να ενημερωθούν για τις δράσεις μας από λίγο έως πολύ συχνά και όλοι, αλληλοεπιδρούσαν μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με την ίδια συχνότητα, ενώ αρκετοί ήταν εκείνοι που πρότειναν δράσεις ή συμμετείχαν ενεργά στη λήψη αποφάσεων. Οι περισσότεροι συμμετείχαν στις δράσεις ανάπτυξης οικολογικής συνείδησης στα παιδιά και ικανοποιητική ήταν εθελοντική τους προσφορά παράλληλα με την αρκετή έως πολύ συχνή συμμετοχή τους στις επιμορφωτικές συναντήσεις. Ενθαρρυντικά είναι και τα οφέλη που αποκόμισαν οι γονείς (αρκετά έως πάρα πολύ) τόσο από την εμπλοκή τους στις κοινές δράσεις όσο και στις επιμορφωτικές συναντήσεις.

Με την ενεργό συμμετοχή μικρών και μεγάλων καταφέραμε την καλλιέργεια της περιβαλλοντικής συνείδησης, τη βελτίωση της κοινωνικοποίησης και των δεξιοτήτων των παιδιών. Ήρθαν σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον. Συνεργάστηκαν μεταξύ τους στα πλαίσια της τάξης αλλά και εκτός αυτής, προωθώντας την εξωστρέφεια και ενίσχυσαν την αυτοπεποίθησή τους. Εξέφρασαν ιδέες και συναισθήματα και ανέλαβαν πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη της κοινωνικής ενσυναίσθησης.

4.2. Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Οι παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων μας κατά την εφαρμογή της δράσης μας συνοψίζονται στα εξής:

- Διάθεση για προσφορά των γονέων στο σχολείο του παιδιού τους
- Επίκαιρο το θέμα της καλλιέργειας της περιβαλλοντικής τους συνείδησης και της μείωσης του οικολογικού αποτυπώματος
- Αξιοποίηση πρότερων γνώσεων και εμπειριών των εκπαιδευτικών στη χρήση των ΤΠΕ
- Ψηφιακή Πλατφόρμα Cisco Webex
- Διάθεση γονέων για νέες γνώσεις και εμπειρίες
- Η σύνδεση με τα προγράμματα που συμμετείχε το σχολείο
- Καλή οργάνωση εκ μέρους του σχολείου
- Υπομονή και επιμονή των εκπαιδευτικών
- Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών
- Η επιστημονικότητα και η εμπειρία των εκπαιδευτικών

4.3. Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου προκύπτει πως την συμμετοχή των γονέων σε κάποιες δράσεις αλλά και στις επιμορφωτικές συναντήσεις με ειδικούς επιστήμονες εμπόδιζαν τόσο η εργασία τους και οι εξωσχολικές δραστηριότητες των παιδιών όσο και η δυσκολία στην επικοινωνία λόγω διαφορετικής γλώσσας.

4.4. Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Υλοποιώντας τις δράσεις μας παρήχθη πλούσιο υλικό όπως:

- Ένα radlet με υλικό από όλες τις δράσεις συνεργασίας με τους γονείς
- Λαχανόκηπος
- Κατασκευή γωνιάς κουζίνας στην αυλή
- Δωρεά παιχνιδιών για το κοινωνικό παντοπωλείο του δήμου
- Δωρεά προϊόντων στο Χαμόγελο του παιδιού
- Το πιο αστείο καπέλο
- Συμμετοχή στη μέρα Δεκατιανού με το πρόγραμμα Ταπερίστας
- Η πιο πρωτότυπη γλάστρα
- Επιμορφωτικά σεμινάρια
- Κομποστοποιητής
- Κάδος ανακύκλωσης
- Κάδοι ανακύκλωσης μπαταριών
- Ξενοδοχεία μελισσών

5. Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης
Κρίνουμε απαραίτητη την αξιοποίηση των ερωτηματολογίων μέσω Google forms και σε άλλες δράσεις ώστε να παρέχονται πληροφορίες για τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών και των γονέων καθώς επίσης και ανατροφοδότηση των δράσεων μας. Επίσης θα πρέπει να συνεχιστεί η ανακύκλωση αλλά και η υιοθέτηση όλων εκείνων των συμπεριφορών απαραίτητων για τη προστασία του περιβάλλοντος και μείωση του οικολογικού αποτυπώματος. Παράλληλα, θεωρούμε πως θα πρέπει να συνεχιστεί η άτυπη σχολή γονέων που δημιουργήσαμε ώστε οι γονείς να υποστηρίζονται από πολύ νωρίς για το ρόλο τους ως γονείς-συνεργάτες και υποστηρικτές του νηπιαγωγείου.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσσες

- Epstein, J. L. (2011). *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools* (2nd ed.). New York: Routledge
- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 13(1), 1-22.
- Mühlbauer, K.R. (1990). *Κοινωνικοποίηση*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη
- Stepanek, J. (1998). *Engaging families in Mathematics and Science Education*. Portland: Northwest Regional Educational Laboratory
- United Nations (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. New York: United Nations.

Ελληνόγλωσσες

- Αβραμίδης, Η., & Νικολαΐδου, Ε. (2017). *Η Στρατηγική Σχεδίαση στην Εκπαίδευση: Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Διάδραση.
- Γκίμπρη, Α., & Παπαδόπουλος, Κ. (2020). *Η Συνεργασία Σχολείου-Οικογένειας για την Υποστήριξη της Μαθησιακής Διαδικασίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
- Δασκολιά, Μ., Κέκερη, Ε., & Τσεβρένη, Ί. (2020). Τα παιδιά ως ερευνητές στο πλαίσιο του αειφόρου σχολείου. *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για την Αειφορία*, 2(2), 1-18.
- Καρδαρά, Ε. (2021). *Συμμετοχικές Πρακτικές στην Εκπαίδευση: Εμπλοκή των Γονέων και της Κοινότητας*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.